

Μια ιστοεξερεύνηση παρέα με το Μικρό Πρίγκιπα

Μπασματζίδης Γεώργιος¹, Λιοσάτου Αγγελική²

¹Δάσκαλος, 2^ο Δημ. Σχολ.Συκεών Θεσ/νίκης
geobasm@yahoo.gr

²Δασκάλα, 2^ο Δημ. Σχολ.Συκεών Θεσ/νίκης
anlio@sch.gr

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στη διεύθυνση http://users.sch.gr/gbasm/webquest_Mikros_Prigipas/index.htm υπάρχει μια διαδικτυακή πρόταση που στοχεύει στην ενίσχυση της φιλιαναγνωσίας. Η συγκεκριμένη ιστοεξερεύνηση (webquest) είναι μια καθοδηγούμενη αναζήτηση πληροφοριών στο διαδίκτυο. Βασιζόμενοι στις διευκολύνσεις που μας παρέχουν οι ΤΠΕ και το διαδίκτυο στοχεύουμε να καλλιεργήσουμε την αγάπη των μαθητών για την ανάγνωση λογοτεχνικών κειμένων καθώς επίσης και την ανάπτυξη κριτικής αναζήτησης πληροφοριών μέσα από ομαδοσυνεργατικά μοντέλα. Η συγκεκριμένη πρόταση εφαρμόστηκε σε μαθητές της Ε' τάξης, αφορά το λογοτεχνικό βιβλίο: «Ο Μικρός Πρίγκιπας», του Αντουάν ντε Σαιντ-Εξυπερύ αλλά μπορεί να αποτελέσει μια καλή ευκαιρία ώστε τροποποιώντας την ο/η κάθε εκπαιδευτικός να την προσαρμόσει σε άλλη ηλικιακή ομάδα καθώς επίσης και σε άλλο λογοτεχνικό βιβλίο που θα επιλέξει ανάλογα με τα ενδιαφέροντα της τάξης του.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: διαδίκτυο, Νέες τεχνολογίες, ιστοεξερεύνηση, Webquest, φιλιαναγνωσία

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Διανύουμε ήδη μια εποχή όπου οι υπολογιστές και οι διαδικτυακές τεχνολογίες παίζουν καθοριστικό ρόλο στην οικονομία, την κοινωνία και κατά συνέπεια στην εκπαίδευση. Το εκπαιδευτικό σύστημα οφείλει να ενεργοποιηθεί ώστε να αποφευχθεί ο τεχνολογικός αναλφαριθμητισμός από τους σημερινούς μαθητές και να αποκομίσουν όσο το δυνατό περισσότερα οφέλη ώστε σαν αυριανοί πολίτες να είναι ικανοί να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις των καιρών. Όλα τα παραπάνω απαιτούν όχι μόνο ανάπτυξη δεξιοτήτων χρήσης της Νέας Τεχνολογίας αλλά και την οικοδόμηση κριτικής σκέψης για τη σωστή εφαρμογή και διαχείρισή της.

Στο πλαίσιο των νέων παιδαγωγικών αρχών για ολιστική προσέγγιση της γνώσης (Ματσαγγούρας, 2000) φαίνεται ως αναγκαιότητα η διεπιστημονική διαμόρφωση της διδασκαλίας ώστε να γίνει πιο αποτελεσματική στην παροχή γνώσης στους μαθητές. Δίνεται προτεραιότητα στην ανακάλυψη μεθόδων που θα κινήσουν το ενδιαφέρον των μαθητών και θα προκαλέσουν την περιέργεια του για ενεργητική προσέγγιση της γνώσης. Αυτό υποχρεώνει το σχολείο να κάνει ανασκόπηση των διδακτικών μεθόδων και προσεγγίσεων που υιοθετεί, στρέφοντας τις θεωρήσεις του σε σύγχρονες μεθόδους και περιβάλλοντα. Με τον εκπαιδευτικό διαμεσολαβητή στην προσπάθεια αυτή φαίνεται ότι οι Νέες Τεχνολογίες μπορούν να παρέχουν ένα ευρύ υποστηρικτικό πλαίσιο (Ράπτης & Ράπτη 2007) για πολύπλευρες στρατηγικές μάθησης όχι μόνο ως

γνωστικό αντικείμενο, αλλά κυρίως ως μέσο και εργαλείο ανακάλυψης και οικοδόμησης της γνώσης. Το πλήθος των εφαρμογών που μπορούν να προσφέρουν οι Νέες Τεχνολογίες διαπερνούν όλα τα γνωστικά αντικείμενα και βοηθούν σε μια πιο ολιστική προσέγγιση της γνώσης σε ένα πλαίσιο που σέβεται τον προσωπικό ρυθμό του μαθητή και την ατομικότητά του όπως αυτή εκφράζεται μέσα από τα ενδιαφέροντα και τις κλίσεις του (Vygotsky, 1993).

Οι πολυμεσικές και υπερμεσικές εφαρμογές με το κείμενο, γραφικά, ήχο, βίντεο και κίνηση παρουσιάζουν το υλικό τους ελκυστικά, με ρεαλισμό και παραστατικότητα. Η οπτικοποίηση και η εικονική αναπαράσταση της πληροφορίας θεωρείται τακτική που διευκολύνει τη μάθηση. Η οπτική εκπαίδευση συνεισφέρει στην καλλιέργεια της αντίληψης που αναπτύσσεται μέσα από την παρατήρηση, τη μνήμη, τη φαντασία (Ράπτης & Ράπτη, 2007).

Τα τελευταία χρόνια με τη ραγδαία εξάπλωση του διαδικτύου καθώς όλο και πιο πολλές σχολικές μονάδες αποκτούν πρόσβαση σε αυτό ένα τεχνολογικό εργαλείο, η ιστοεξερεύνηση (webquest), τείνει να γίνει σημαντικό και αποτελεσματικό κομμάτι της μαθησιακής διαδικασίας. Θεωρείται μάλιστα και ένας από τους πιο ενδεδειγμένους τρόπους αναζήτησης πληροφοριών καθώς ο μαθητής καθοδηγείται και δε χάνεται στην πληθώρα πληροφοριών του παγκόσμιου ιστού. Συχνά το αποτέλεσμα της υπερπροσφοράς των πληροφοριών είναι η γνωστική υπερφόρτωση των μαθητών, που εκφράζεται από αίσθηση ανικανοποίητου, αποστροφή από το διάβασμα και τέλος έλλειψη ενδιαφέροντος (Χαλκίδης κ.α., 2009). Για να αποφευχθούν αυτές οι ανεπιθύμητες καταστάσεις σχεδιάστηκε το παραπάνω webquest.

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΙΣΤΟΕΞΕΡΕΥΝΗΣΗΣ

Εισηγητής του όρου και δημιουργός του webquest είναι ο B. Dodge. Σύμφωνα με αυτόν ιστοεξερεύνηση είναι η εκπαιδευτική δραστηριότητα που εντάσσεται στο αναλυτικό πρόγραμμα κατά την οποία οι περισσότερες ή και όλες οι πληροφορίες που απαιτούνται για την επίλυση ενός προβλήματος ή για τη σύνθεση μιας γνωστικής ενότητας, προέρχονται από πηγές του διαδικτύου (Dodge, 1995). Η ιστοεξερεύνηση είναι βασικά ένα σενάριο μαθήματος που αποσκοπεί να βοηθήσει το μαθητή να εξοικειωθεί με τη γνώση που παρέχει το Διαδίκτυο, μαθαίνοντας να το χρησιμοποιεί ως πηγή (Dodge, 2001).

Το μοντέλο των ιστοεξερευνήσεων βασίζεται στην προσέγγιση του υπολογιστή ως διαμεσολαβητή της όλης διαδικασίας. Με το σκεπτικό αυτό σε καμία περίπτωση η χρήση του υπολογιστή δεν αντικαθιστά την ανθρώπινη ευφυΐα αλλά υποστηρίζει τις ανθρώπινες πρακτικές μέσα από τις οποίες οικοδομείται η γνώση (Κουλαϊδής, 2007).

Ένα webquest αποτελεί μια δραστηριότητα κατευθυνόμενης διερεύνησης (Ματσαγγούρας, 2001; Βοσνιάδου, 2001) κατά την οποία οι μαθητές αναλαμβάνουν να λύσουν ένα πρόβλημα ή να φέρουν σε πέρας μια εργασία αξιοποιώντας ως πηγή πληροφόρησης το διαδίκτυο αλλά όχι πάντα ως μοναδική. Το διαδίκτυο ως γνωστόν είναι ένα χάος πληροφοριών και συχνά μέσα σε αυτό ο μαθητής μπορεί να χαθεί και να αποπροσανατολιστεί. Είναι αμφίβολο λοιπόν αν η ελεύθερη πλοήγηση και αναζήτηση αρκεί για να οδηγήσει στη μάθηση (Hammond & Allison, 1989), (Jonassen, 1991) και στην επίτευξη των στόχων ενός μαθήματος (Romiszowski, 1990). Είναι λοιπόν δόκιμο η αναζήτηση των πληροφοριών να προέρχεται από συγκεκριμένες πηγές τις οποίες έχει εντοπίσει και αξιολογήσει ο εκπαιδευτικός. Ο ρόλος πλέον του εκπαιδευτικού γίνεται περισσότερο συντονιστικός και διευκολυντικός και λιγότερο

εκείνου του προμηθευτή γνώσεων και πληροφοριών (Ράπτης & Ράπτη, 2007). Τα webquests ή αλλιώς διαδικτυακές αποστολές, προσπαθούν να βοηθήσουν τον εκπαιδευτικό να επικαιροποιήσει το μάθημά του, να το κάνει πιο ενδιαφέρον και ευχάριστο δίνοντας ευκαιρίες αυτενέργειας στους μαθητές του.

Τελικά οι ιστοεξερευνήσεις κινητοποιούν τους μαθητές στο να:

- Διερευνήσουν ανοιχτά ερωτήματα.
- Επικοινωνήσουν την προσωπική τους εμπειρία.
- Συμμετέχουν σε ομαδικές δραστηριότητες (Μπασματζίδης, 2013).

Για να εφαρμοστεί μια ιστοεξερεύνηση δε χρειάζεται οι μαθητές να έχουν ιδιαίτερη γνώση κάποιου συγκεκριμένου λογισμικού. Η εξοικείωση των μαθητών με το διαδίκτυο από τη μικρή κιόλας ηλικία είναι σύμμαχος στην αποστολή που θα αναλάβουν να φέρουν σε πέρας. Συνήθως η πρόσβαση στην ιστοεξερεύνηση γίνεται με τη χρήση κάποιου φυλλομετρητή (Internet Explorer, Mozilla, Google Chrome).

ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΙΣΤΟΕΞΕΡΕΥΝΗΣΗΣ

Οι στόχοι της συγκεκριμένης ιστοεξερεύνησης διακρίνονται σε γνωστικούς, παιδαγωγικούς και διδακτικούς. Οι μαθητές διαβάζουν το λογοτεχνικό βιβλίο είτε ομαδικά μέσα στην τάξη είτε ατομικά στο σπίτι τους και ξέρουν ότι έχουν να διεκπεραιώσουν μια αποστολή-εργασία.

Σχετικά με τους γνωστικούς στόχους μπορούμε να αναφέρουμε τους εξής:

Να προσεγγίσουν και να γνωρίσουν το γνωστό και λατρεμένο έργο της παγκόσμιας λογοτεχνίας, το «Μικρό Πρίγκιπα» καθώς και το Γάλλο συγγραφέα του Αντουάν ντε Σαιντ-Εξυπερύ.

Να αναγνωρίζουν τα στοιχεία που συνδέουν τη ζωή του συγγραφέα με το περιεχόμενο του έργου του.

Να αντιληφθούν τα στοιχεία εκείνα στα οποία οφείλει τον επίκαιρο πάντα χαρακτήρα του και τη διάδοσή του σε όλες τις εποχές και σε όλες τις χώρες.

Να εντοπίσουν και να ερμηνεύσουν τα σύμβολα που κρύβει ο δημιουργός του πίσω από μορφές ή στοιχεία ή φράσεις που χρησιμοποιεί καθώς και να κατανοήσουν τα διαχρονικά του μηνύματα.

Να προβληματιστούν σε θιγόμενα θέματα, όπως η αξία της φιλίας και της αγάπης καθώς και να ευαισθητοποιηθούν σε καίρια θέματα που απασχολούν το σύγχρονο άνθρωπο, όπως οι ανθρώπινες σχέσεις και οι αξίες της ζωής.

Να δουν τις δυνατότητες «μεταγραφών» ενός λογοτεχνικού έργου σε άλλες μορφές τέχνης (συσχέτιση λογοτεχνίας με άλλες μορφές τέχνης: κόμικς, κινούμενο σχέδιο, ζωγραφική, μουσική σύνθεση, θεατρική απόδοση).

Να αναπτύξουν τις δεξιότητες ανάγνωσης, γραφής, αφήγησης, ακρόασης, συζήτησης.

Να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους.

Να εξασκηθούν στη διαδικασία τόσο της αναζήτησης πληροφορίας όσο και της αξιοποίησής της.

Να εκφραστούν δημιουργικά και ν' αναπτύξουν δεξιότητες.

Να μάθουν να χρησιμοποιούν τον ηλεκτρονικό υπολογιστή και να αναζητούν πληροφορίες μέσα απ' αυτόν.

Χρησιμοποιώντας τις γνώσεις τους στην αγγλική, γαλλική και γερμανική γλώσσα και εμπλουτίζοντας το λεξιλόγιό τους να μάθουν να εκφράζουν τα συναισθήματά τους, να συνεργάζονται και να επικοινωνούν με τους συμμαθητές τους και ν'

αποδίδουν στ' αγγλικά, γαλλικά και γερμανικά αποσπάσματα από το ελληνικό κείμενο.

Να ασκηθούν στον αυτοέλεγχο και αυτοαξιολόγηση των ενεργειών τους.

Να δημιουργήσουν τα δικά τους έργα στον γραπτό και προφορικό λόγο, στον εικαστικό, κ.λ.π. και να τα παρουσιάσουν στα μέλη της σχολικής κοινότητας ώστε να καταστούν κοινωνοί των δικών τους δρώμενων και δημιουργιών.

Παιδαγωγικοί και διδακτικοί στόχοι είναι η ανάπτυξη πνεύματος συνεργασίας, ομαδικότητας, επικοινωνίας και σεβασμού στους κανόνες. Προωθείται η συνεργατική διερευνητική μάθηση και αξιοποιείται η προσωπική βιωματική εμπειρία των μαθητών, ώστε να αποκτήσει προσωπικό νόημα για αυτούς η μάθηση. Επίσης αναπτύσσεται ο διάλογος και καλλιεργούνται δεξιότητες έκφρασης του λόγου και οργάνωσης στρατηγικών.

Μέσα από το συγκεκριμένο WebQuest οι μαθητές έρχονται σε ιδιαίτερη επαφή με το συγκεκριμένο βιβλίο αλλά και με κάθε άλλο βιβλίο που θα επιλέξει ο/η εκπαιδευτικός. Γνωρίζοντας οι μαθητές από πριν ότι θα ακολουθήσει μια τέτοια διαδικασία μετά την ανάγνωση του βιβλίου, έχουν ένα επιπλέον κίνητρο ώστε να ασχοληθούν με την ανάγνωση του βιβλίου και έτσι σταδιακά να καλλιεργηθεί η φιλιαναγνωσία τους.

Η ιστοεξερεύνηση αποτελεί έναν εναλλακτικό τρόπο διδασκαλίας. Οι διαδικασίες μέσα από τις οποίες τα παιδιά φτάνουν σε αυτές τις γνώσεις προϋποθέτουν την ανάπτυξη δεξιοτήτων όπως η συνεργατικότητα, η διερεύνηση, η κατηγοριοποίηση και ομαδοποίηση πληροφοριών και η ανάπτυξη της κριτικής σκέψης, δεξιότητες ζωτικής σημασίας όχι μόνο για το μάθημα αλλά και για την ίδια τη ζωή (Μπασματζίδης, 2013).

Η ΙΣΤΟΕΞΕΡΕΥΝΗΣΗ

Η συγκεκριμένη ιστοεξερεύνηση http://users.sch.gr/gbasm/webquest_Mikros_Prigipas/index.htm απευθύνεται σε μαθητές Ε' και ΣΤ' τάξης και αφορά το λογοτεχνικό βιβλίο «Ο μικρός πρίγκιπας», του Σαιντ-Εξυπερύ. Περιλαμβάνει τις σελίδες:

- Εισαγωγή, όπου δίνεται ο τίτλος της αποστολής και προκαλείται το ενδιαφέρον για τη διερεύνηση του θέματος.
- Εργασία, όπου ενημερώνονται οι μαθητές για τα θέματα με τα οποία θα ασχοληθούν και γίνεται η ανάθεση ρόλων.
- Διαδικασία, όπου αναφέρονται οι αναλυτικές εργασίες της κάθε ομάδας και οι πηγές στις οποίες πρέπει να ανατρέξουν.
- Αξιολόγηση, όπου υπάρχουν συγκεκριμένα κριτήρια σύμφωνα με τα οποία οι μαθητές θα αξιολογήσουν τη δουλειά τους.
- Συμπέρασμα, όπου υπάρχουν μεταγνωστικές ερωτήσεις ώστε οι μαθητές να αναστοχαστούν.
- Πηγές, όπου εμφανίζονται όλες οι ιστοσελίδες που χρησιμοποιήθηκαν.
- Σελίδα εκπαιδευτικού, όπου υπάρχουν αναλυτικές οδηγίες για τον εκπαιδευτικό που θα θελήσει να εφαρμόσει την ιστοεξερεύνηση.

Σχήμα 1: Η αρχική σελίδα της ιστοσεξερρεύνησης

Ειδικότερα, οι ρόλοι και οι εργασίες των ομάδων έχουν ως εξής:

Βιογράφοι, μεταφραστές, εκδότες, ερευνητές, ζωολόγοι, γεωλόγοι, γεωπόννοι, αστρονόμοι, γεωγράφοι, γλωσσολόγοι, ψυχολόγοι, αναλυτές κειμένου, λογοτέχνες, καλλιτέχνες, ταξιδευτές.

Βιογράφοι: Αναζητούν και βρίσκουν πληροφορίες και εικόνες για τη ζωή και το έργο του συγγραφέα, συμπληρώνουν το δελτίο ταυτότητας του και παρουσιάζουν τη δουλειά τους σε μορφή powerpoint στις υπόλοιπες ομάδες μέσα στην τάξη.

Μεταφραστές: Αναζητούν και βρίσκουν μεταφράσεις του βιβλίου, βρίσκουν εξώφυλλα του βιβλίου από τις χώρες στις οποίες έχει κυκλοφορήσει, μεταφράζουν φράσεις ή αποσπάσματα του βιβλίου σε άλλες γλώσσες (αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά) και παρουσιάζουν τη δουλειά τους σε μορφή powerpoint στις υπόλοιπες ομάδες μέσα στην τάξη.

Εκδότες: Αναζητούν και βρίσκουν πληροφορίες για τη διάδοση που έχει το βιβλίο παγκοσμίως, προκηρύσσουν διαγωνισμό για το σχεδιασμό καινούριου εξώφυλλου της ελληνικής έκδοσης του βιβλίου και ενημερώνουν την τάξη.

Ερευνητές: Διαβάζουν την αφιέρωση που υπάρχει στην αρχή του βιβλίου από τον ίδιο το συγγραφέα στον Leon Werth, αναζητούν και βρίσκουν πληροφορίες και εικόνες για τη ζωή του, συμπληρώνουν το δελτίο ταυτότητας του και ενημερώνουν την τάξη για το λόγο που οδήγησε το συγγραφέα να γράψει αυτό το βιβλίο, παρουσιάζοντας τη δουλειά τους σε μορφή powerpoint στις υπόλοιπες ομάδες μέσα στην τάξη.

Ζωολόγοι: Αναζητούν και βρίσκουν πληροφορίες και εικόνες για τα ζώα που αναφέρονται μέσα στο λογοτεχνικό βιβλίο, συμπληρώνουν το δελτίο ταυτότητας του καθενός απ' αυτά και ενημερώνουν την τάξη.

Γεωλόγοι: Με αφορμή τα ηφαίστεια στον πλανήτη του Μικρού Πρίγκιπα, αναζητούν και βρίσκουν πληροφορίες γενικότερα για τα ηφαίστεια. Πώς δημιουργούνται, τι επιπτώσεις έχουν στη ζωή του ανθρώπου, πού υπάρχουν ηφαίστεια στην Ελλάδα και στον υπόλοιπο κόσμο, αν υπάρχουν ηφαίστεια σ' άλλους πλανήτες. Δημιουργούν κολάζ ηφαιστίων, το δικό τους ηφαίστειο και παρουσιάζουν τη δουλειά τους στην τάξη.

Γεωπόννοι: Αναζητούν και βρίσκουν πληροφορίες για τα φυτά που αναφέρονται μέσα στο λογοτεχνικό βιβλίο (μπασομπάμπ, τριαντάφυλλα) και ενημερώνουν την τάξη.

Αστρονόμοι: Αναζητούν και βρίσκουν πληροφορίες για τα ουράνια σώματα που αναφέρονται μέσα στο βιβλίο(αστεροειδείς)-κι όχι μόνο(ήλιος, πλανήτες), το πώς επηρέασαν στο παρελθόν ή θα επηρεάσουν μελλοντικά τη ζωή του δικού μας πλανήτη, για τη ζωή ορισμένων μεγάλων Ελλήνων και ξένων αστρονόμων που το όνομά τους συνδέθηκε με τέτοια ουράνια σώματα, δημιουργούν το ηλιακό μας σύστημα και παρουσιάζουν τη δουλειά τους σε μορφή powerpoint στις υπόλοιπες ομάδες μέσα στην τάξη.

Γεωγράφοι: Αναζητούν και βρίσκουν πληροφορίες για τη χώρα του συγγραφέα (Γαλλία) και την έρημο Σαχάρα. Δημιουργούν ταξιδιωτικό οδηγό για τη Γαλλία και παρουσιάζουν τη δουλειά τους σε μορφή powerpoint στις υπόλοιπες ομάδες μέσα στην τάξη.

Γλωσσολόγοι: Δημιουργούν ένα μικρό ερμηνευτικό λεξικό με άγνωστες λέξεις από το λογοτεχνικό βιβλίο και το παρουσιάζουν στην τάξη.

Ψυχολόγοι: Ενημερώνουν την τάξη για τους χαρακτήρες που συναντά στο ταξίδι του ο Μικρός Πρίγκιπας, περιγράφουν το χαρακτήρα τους, παρουσιάζουν το αντικείμενο που τους χαρακτηρίζει, προτείνουν λύσεις στα προβλήματά τους.

Αναλυτές κειμένων: Καταγράφουν φράσεις-μηνύματα από το βιβλίο που τους/τις εντυπωσίασαν, τις παρουσιάζουν στην τάξη και προσπαθούν να τις εξηγήσουν όλοι/ες μαζί, δίνοντας λόγο και στα υπόλοιπα παιδιά της τάξης. Επίσης καταθέτουν οι ίδιοι/ες και ζητούν και από τα άλλα παιδιά να καταθέσουν τις δικές τους εμπειρίες πάνω στις συγκεκριμένες φράσεις-μηνύματα του λογοτεχνικού βιβλίου.

Λογοτέχνες: Παρουσιάζουν στην τάξη τις λογοτεχνικές τους δημιουργίες με αφορμή το λογοτεχνικό βιβλίο. Τροποποιούν στοιχεία της ιστορίας(πρόσθεση/αφαίρεση ηρώων, επεισοδίων, αλλαγή τέλους, αλλαγή αφηγητή, μεταφορά από το χτες στο σήμερα ή στο μέλλον, υιοθέτηση του ρόλου του ήρωα), συνεχίζουν την ιστορία.

Καλλιτέχνες: Στη συγκεκριμένη ομάδα αποφασίστηκε από κοινού να πάρουν μέρος όλοι/ες μαθητές/τριες της τάξης, καθώς υπήρξε πολύ μεγάλο ενδιαφέρον απ' όλους/ες. Έτσι η τάξη χωρίστηκε σε 3 επιμέρους ομάδες: τραγουδοποιοί, σκιτσογράφοι, ζωγράφοι).

Τραγουδοποιοί: Εμπνέονται από το βιβλίο και παρουσιάζουν στην τάξη τραγούδια που έχουν γραφτεί από άλλους συνθέτες εμπνευσμένα από το βιβλίο, γράφουν δικά τους, τα οποία μελοποιούν.

Σκιτσογράφοι: Μελετούν τα σκίτσα του ίδιου του συγγραφέα, εμπνέονται από το λογοτεχνικό βιβλίο και δημιουργούν τα δικά τους σκίτσα ή κόμικς.

Ζωγράφοι: Εμπνέονται από το λογοτεχνικό βιβλίο δημιουργούν αφίσες, ζωγραφιές με τα καρέ που περιλαμβάνουν αγαπημένα χωρία του βιβλίου, χρωματίζουν συναισθήματα που υπάρχουν μέσα στο βιβλίο ή δικά τους μετά την ανάγνωση του βιβλίου.

Ταξιδευτές: Στη συγκεκριμένη ομάδα αποφασίστηκε να πάρουν μέρος όλοι/ες μαθητές/τριες της τάξης, καθώς προγραμματίστηκε εκδρομή της τάξης στην Αθήνα. Ετοιμάζουν το ταξίδι της τάξης τους. Κάνουν έρευνα για τα μέσα ταξιδιού, για το κόστος, συγκεντρώνουν πληροφορίες και εικόνες για τον τόπο προορισμού, τα αξιοθέατα που θέλουν να επισκεφτούν, ετοιμάζουν έναν ταξιδιωτικό οδηγό. Μετά το τέλος του ταξιδιού θα καταγράψουν τις εμπειρίες και τις εντυπώσεις τους.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Η συγκεκριμένη ιστοεξερεύνηση εφαρμόστηκε σε 19 μαθητές/τριες της Ε' τάξης, το διάστημα Νοέμβριος 2013 – Φεβρουάριος 2014. Αποτελεί ένα τμήμα του πολιτιστικού προγράμματος που εφαρμόζεται στην παραπάνω τάξη διάρκειας έξι μηνών (μία ώρα Φιλαναγνωσία και μία ώρα Ευέλικτη Ζώνη/εβδομάδα).

Αρχικά έγινε ανάγνωση του λογοτεχνικού βιβλίου από τη δασκάλα της τάξης κατά την ώρα της Φιλαναγνωσίας. Επειδή το βιβλίο είναι αρκετά μεγάλο χρειάστηκαν τρεις διδακτικές ώρες για να ολοκληρωθεί η ανάγνωση. Ακολούθησε η δημιουργία από τα ίδια τα παιδιά εννοιολογικού χάρτη με τα θέματα εργασίας. (Το αρχικό πλάνο ήταν πέντε-έξι θέματα εργασίας, όμως τα παιδιά δημιούργησαν δεκαπέντε καθώς τα ίδια ενδιαφέρθηκαν να μελετήσουν πολύ περισσότερα θέματα).

Αμέσως μετά έγινε ο χωρισμός των μαθητών/τριών σε ομάδες εργασίας ανάλογα με τα ενδιαφέροντα τους (3-4 παιδιά ανά ομάδα). Επειδή τα θέματα εργασίας ήταν δεκατρία (σε δύο θέματα θα έπαιρναν μέρος όλα τα παιδιά) αποφασίστηκε κάθε μαθητής/τρια να πάρει μέρος σε τρεις ομάδες εργασίας. Κάθε ομάδα εργασίας συμπλήρωσε έναν εννοιολογικό χάρτη με τις πιθανές επιμέρους δραστηριότητες της ομάδας και ακολούθησε η κατανομή εργασιών στα μέλη της ομάδας. Δόθηκαν σε κάθε ομάδα φύλλα εργασίας, δημιουργημένα από τη δασκάλα.

Μετά την αναζήτηση και συγκέντρωση πληροφοριών είτε με την ιστοεξερεύνηση είτε με μελέτη του ίδιου του λογοτεχνικού βιβλίου, εντός και εκτός σχολείου, έφεραν τις εργασίες τους και με την καθοδήγηση της δασκάλας έγιναν οι απαραίτητες διορθώσεις. Αρκετές φορές έγινε συμπλήρωση νέων εργασιών στα ήδη υπάρχοντα φύλλα εργασίας.

Οι μαθητές/τριες παρακολούθησαν μεταγραφή του βιβλίου σε διαδραστική παράσταση μέσα στο σχολείο από θεατρική ομάδα. Όταν οι ομάδες εργασίας ολοκλήρωσαν την έρευνα, συλλογή πληροφοριών και συμπλήρωση των φύλλων εργασίας τους, παρουσίασαν τις εργασίες τους στις άλλες ομάδες μέσα στην τάξη. Ακολούθησε η ανάρτησή τους στο blog του σχολείου και η προετοιμασία για την παρουσίαση του προγράμματος σε ολόκληρη την σχολική κοινότητα στο τέλος της χρονιάς.

Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας οι μαθητές/τριες δούλεψαν συμμετοχικά εντός αλλά και εκτός σχολείου, καθώς μαζεύονταν και στα σπίτια τους για να προχωρήσουν πιο γρήγορα την έρευνά τους. Τα μέλη των ομάδων αλληλοσυμπληρώνονταν στην εύρεση των πληροφοριών αλλά και οι άλλες ομάδες όταν έβρισκαν κάτι ενδιαφέρον και χρήσιμο που αφορούσε θέμα άλλων ομάδων το έδιναν με χαρά και ικανοποίηση σ' αυτές. Περίμεναν με ανυπομονησία τις ώρες της Φιλαναγνωσίας και της Ευέλικτης ζώνης για να δημιουργήσουν και να παρουσιάσουν τις δουλειές τους.

Η συμμετοχή τους ήταν το ίδιο ενεργή και δημιουργική και κατά τις ώρες των εκπαιδευτικών-ειδικοτήτων που έπαιρναν μέρος στο πρόγραμμα. Όλες οι ομάδες είχαν την αμέριστη βοήθεια των εκπαιδευτικών που συμμετείχαν στο πρόγραμμα, δηλαδή της μουσικής, των εικαστικών, των ξένων γλωσσών (Αγγλικών, Γαλλικών, Γερμανικών), της Θεατρικής Αγωγής (θα γίνει παρουσίαση του προγράμματος στο τέλος της σχολικής χρονιάς στη σχολική κοινότητα).

Κατά τις παρουσιάσεις υπήρξε αρχικά τρακ. Οι άλλες ομάδες όμως τους ενθάρρυναν και συμμετείχαν ενεργά στη διαδικασία καθώς ρωτούσαν, συμπλήρωναν, έδιναν άλλες εκδοχές-απαντήσεις στις ερωτήσεις των φύλλων

εργασίας. Συμπερασματικά μπορούμε να πούμε ότι τα παιδιά απόλαυσαν τη διαδικασία.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Υπάρχουν πολλοί τρόποι για να διαβαστεί ένα βιβλίο. Η ανάγνωση του βιβλίου θα μπορούσε να γίνει ομαδικά. Δηλαδή κάθε μέλος της ομάδας αναλαμβάνει να διαβάσει το δικό του κομμάτι και μετά να το παρουσιάσει-καταθέσει στα υπόλοιπα μέλη ώστε να διεκπεραιωθεί και η αποστολή της ιστοεξερεύνησης. Στη συγκεκριμένη ιστοεξερεύνηση ακολουθήθηκε η εξής διαδικασία: ανάγνωση από τη δασκάλα ολόκληρου του βιβλίου και έπειτα οι μαθητές/τριες το διάβασαν μόνοι/ες τους (δόθηκε ένα βιβλίο σε κάθε ομάδα) για να μελετήσουν το κομμάτι ενδιαφέροντος της δικής τους ομάδας. Η συγκεκριμένη ιστοεξερεύνηση φιλοδοξεί να αποτελέσει ένα επιπλέον κίνητρο ώστε οι μαθητές να αγαπήσουν το λογοτεχνικό διάβασμα και να καλλιεργηθεί η φιλαναγνώσια τους. Ο κάθε εκπαιδευτικός μπορεί να τροποποιήσει την ιστοεξερεύνηση ανάλογα με τις προτιμήσεις των μαθητών και με το βιβλίο που θα διαλέξουν για να διαβάσουν. Ας μην ξεχνάμε ότι σκοπός δεν είναι απλά και μόνο η ανάγνωση αλλά και η αισθητική απόλαυση που θα προέλθει από την ανάγνωση του κάθε λογοτεχνικού βιβλίου (Μπασματζίδης, 2013).

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Βοσνιάδου, Σ. (2001). *Πώς μαθαίνουν οι μαθητές*, Διεθνής Ακαδημία της Εκπαίδευσης, Διεθνές γραφείο εκπαίδευσης της UNESCO.

<http://www.ibe.unesco.org/International/Publications/EducationalPractices/EducationalPracticesSeriesPdf/prac07gr.pdf>

Κουλαΐδης, Β. (2007). *Σύγχρονες διδακτικές προσεγγίσεις για την ανάπτυξη κριτικής-δημιουργικής σκέψης*. Αθήνα: Ο.Ε.Π.ΕΚ

Ματσαγγούρας, Ηλ. (2000). *Η Σχολική Τάξη*, Αθήνα

Ματσαγγούρας, Ηλ. (2001). *Στρατηγικές Διδασκαλίας. Η Κριτική Σκέψη στη Διδακτική Πράξη*, Εκδόσεις Gutenberg.

Μπασματζίδης, Γ. (2013). Η ιστοεξερεύνηση ως μέσο ενίσχυσης της Φιλαναγνώσιας, 7^ο Πανελλήνιο Συνέδριο των Εκπαιδευτικών για τις ΤΠΕ «Αξιοποίηση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στη Διδακτική Πράξη».

Ράπτης, Αρ. & Ράπτη, Αθ. (2007). *Μάθηση και διδασκαλία στην εποχή της πληροφορίας*, Τόμος Α, Αθήνα, σσ. 64

Χαλκίδης, Α., Μανδρίκας, Α., Τζήκου, Ζ., Ευθυβούλου, Χ., Νομικού., Χ., (2009). Σχεδιάζοντας ιστοεξερευνήσεις για τη διδασκαλία θεμάτων από τις Περιβαλλοντικές Επιστήμες. Τρία παραδείγματα, 1^ο Εκπαιδευτικό Συνέδριο «Ένταξη και χρήση των ΤΠΕ στην Εκπαιδευτική Διαδικασία».

Dodge, B. (1995). *WebQuests: a technique for Internet-based learning*. Distance Educator, 1, 2: 10-13.

Dodge, B. (2001). *FOCUS: Five Rules for Writing a Great WebQuest*. Learning & Leading with Technology, 28(8), 6-9.58

Hammond, N. and Allison, L. (1989). Extending hypertext for learning: An investigation of access and guidance tools, In: A. Sutcliffe and L. Macaulay (eds.) *People and Computers V*, Cambridge University Press, 293-304.

Jonassen, D. (1991). *Evaluating constructivistic learning*, Educational Technology, 9.

Romiszowski, A.J. (1990). The hypertext/hypermedia solution-But what exactly is the problem? In: D. H. Jonassen, and H. Mandl (eds) *Designing hypermedia for learning*, Nato ASI SeriesF Vol. 67, Berlin: Springer Verlag.

Vygotsky, L. S. (1993). *Σκέψη και γλώσσα*, μετάφραση Ρόδη Αγγελίνα, Εκδόσεις Γνώση, Αθήνα.